അദ്ധ്യായം II

മിഷൻ ആസൂത്രണം ചെയ്യൽ

അദ്ധ്യായം II
മിഷൻ ആസൂത്രണം ചെയ്യൽ

എല്ലാ വീടുകൾക്കും സുനിശ്ചിതമായ കുടിവെള്ള വിതരണവും സീവേജ് കണക്ഷനും ഉറപ്പുവരുത്തുക എന്നത് മിഷന്റെ പ്രാഥമിക ലക്ഷ്യം ആയിരുന്നെങ്കിലും ഈ ലക്ഷ്യം നേടുന്നതിന് വേണ്ടിയുള്ള ആസൂത്രണം സംസ്ഥാനം നടത്തിയിരുന്നില്ല. മഴവെള്ളഓടകൾ, നഗര ഗതാഗതം എന്നീ മേഖലയിൽ പദ്ധതികൾ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനായി, കുടിവെള്ള മേഖലയിൽ മിഷൻ നഗരങ്ങൾ നിർദ്ദേശിച്ച പദ്ധതികളുടെ എണ്ണവും വ്യാപ്തിയും എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി വെട്ടിച്ചുരുക്കി. പദ്ധതി രൂപീകരണത്തിനും നടപ്പാക്കലിനും വേണ്ടിയുള്ള ഏജൻസികളെ തീരുമാനിക്കുന്നതിനുള്ള കാലതാമസം കാരണം മിഷൻ ആരംഭിച്ച് ഒൻപത് വർഷം കഴിഞ്ഞിട്ടും പ്രധാനമായും കുടിവെള്ളം, സീവേജ് എന്നീ മേഖലകളിലെ പദ്ധതികളുടെ നടപ്പാക്കൽ താമസിക്കുകയും പദ്ധതികൾ പൂർത്തിയാകാതിരിക്കുകയും ചെയ്തു. കുടിവെള്ളം, സിവറേജ് എന്നീ മേഖലകളിലെ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയുള്ള ഡിപിആറുകൾ കെഡബ്ല്യൂഎ തയ്യാറാക്കാത്തത് പദ്ധതികളുടെ രൂപകൽപനയിലും എസ്റ്റിമേറ്റിലുമുള്ള മാറ്റം, തുക വർദ്ധിക്കൽ, പ്രവൃത്തിയുടെ വ്യാപ്തിയിൽ കുറവ്, പദ്ധതികളുടെ താമസിച്ചുള്ള നടപ്പാക്കൽ എന്നിവയ്ക്ക് കാരണമായി. ആവശ്യമായ വൈദഗ്ധ്യത്തിന്റെ അഭാവം കാരണം സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ് പദ്ധതികളുടെ മതിയായതും സമയബന്ധിതവുമായ നടപ്പാക്കൽ ആസൂത്രണം ചെയ്യാൻ കെഡബ്ല്യൂഎക്ക് കഴിഞ്ഞില്ല. ശരിയായ സ്ഥല പരിശോധനയില്ലാതെയും പൊതുജനാഭിപ്രായം തേടാതെയും എംപാനൽ ചെയ്ത ഏജൻസികൾ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കിയത്, ₹233.55 കോടിയുടെ 27 പദ്ധതികൾ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിന് കാരണമായി.

2.1 പദ്ധതി ആസൂത്രണം

ആസൂത്രണ പ്രക്രിയയുടെ ആദ്യഘട്ടമായി അമൃത് ഘടകങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച് ലഭ്യമായ ഡാറ്റായിൽ നിന്നും യുഎൽബികൾ സേവന നിലവാര വിടവുകൾ നിർണ്ണയിക്കണമെന്ന് മിഷൻ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. വിടവുകൾ നിർണ്ണയിച്ചതിനുശേഷം, ആ വിടവുകൾ നികത്തുന്നതിനായി മിഷൻ നഗരങ്ങൾ സേവന നിലവാര മെച്ചപ്പെടുത്തൽ പദ്ധതികൾ (എസ്.എൽ.ഐ.പികൾ) തയ്യാറാക്കേണ്ടതാണ്. സംസ്ഥാനതലത്തിൽ എല്ലാ മിഷൻ നഗരങ്ങളുടെയും എസ്.എൽ.ഐ.പികൾ സംസ്ഥാന വാർഷിക പ്രവർത്തനപദ്ധതിയിലേയ്ക്ക് (എസ്.എ.എ.പി) കൂട്ടിചേർക്കേണ്ടതാണ്. സംസ്ഥാനതല സാങ്കേതികസമിതി (എസ്.എൽ.ടി.സി) സാങ്കേതികമായി വിലയിരുത്തുകയും അംഗീകാരം നൽകുകയും ചെയ്തതിന് ശേഷം എസ്.എ.എ.പിയിൽ ഉള്ള പദ്ധതികൾ സംസ്ഥാന തല ഹൈ പവേർഡ് സ്റ്റിയറിംഗ് കമ്മിറ്റി (എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി) അംഗീകരിക്കുന്നു. മിഷന് കീഴിൽ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഘടകങ്ങളുടെ വർഷം തിരിച്ചുള്ള മെച്ചപ്പെടുത്തലുകളെ സൂചിപ്പിക്കുന്ന സംസ്ഥാനതലസേവന മെച്ചപ്പെടുത്തൽ പദ്ധതി ആണ് എസ്.എ.എ.പി.

മിഷൻ ഘടകങ്ങളായ കുടിവെള്ള വിതരണം, സീവേജ്, സെപ്റ്റേജ്, മഴവെള്ള ഓട, ഹരിത ഇടങ്ങളും പാർക്കുകളും എന്നിവയുടെ നേട്ടങ്ങൾ എം.ഒ.എച്ച്.യു.എ നിർദ്ദേശിച്ച സേവന നിലവാര അളവുകോലുകൾ (എസ്എൽബി) അനുസരിച്ച് വിലയിരുത്തുകയുണ്ടായി.

ആസൂത്രണത്തിന്റെ വിവിധ ഘട്ടങ്ങൾ കാണിക്കുന്ന ഒരു ഫ്ലോ ചാർട്ട് **ചാർട്ട് 2.1ൽ** കൊടുത്തിരിക്കുന്നു.

ചാർട്ട് 2.1: അമൃത് പദ്ധതികളുടെ ആസൂത്രണത്തിന്റെ ഘട്ടങ്ങൾ കാണിക്കുന്ന ഫ്ലോ ചാർട്ട്

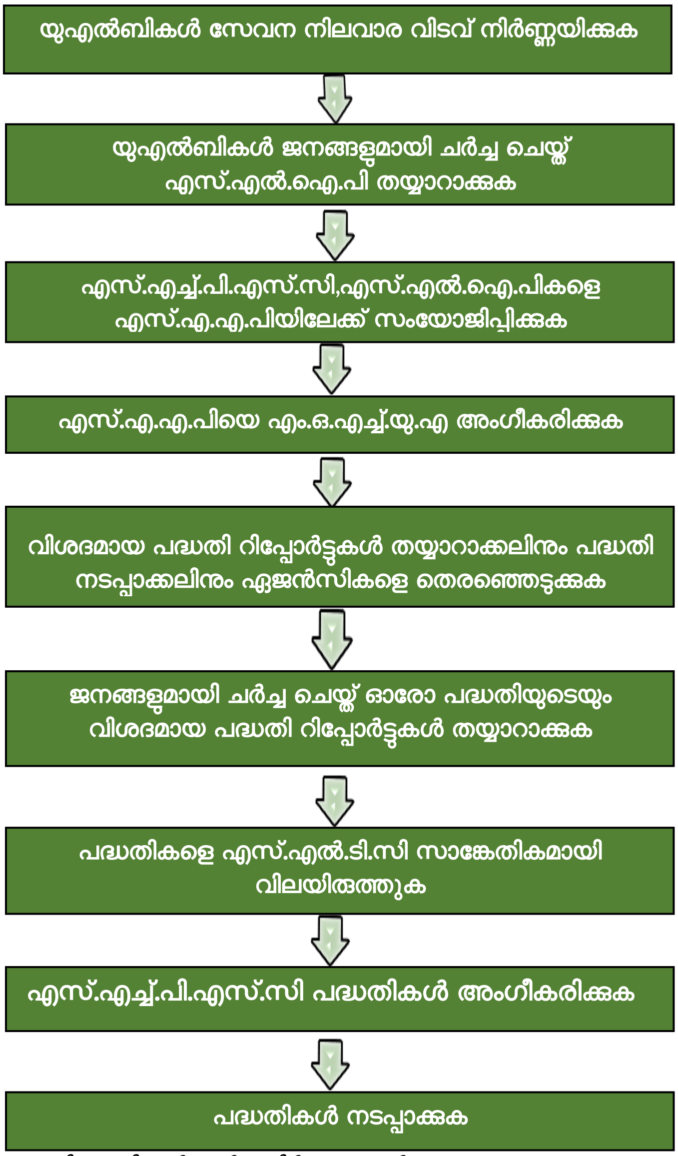

(ഉറവിടം : മിഷൻ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ)

പദ്ധതി രൂപകല്പന, വികസനം, നടത്തിപ്പ്, മാനേജ്മെന്റ് എന്നിവയ്ക്ക് മുഴുവൻ പിന്തുണയും ഉറപ്പാക്കുന്നതിന് പ്രോജക്റ്റ് ഡെവലപ്മെൻറ് ആന്റ് മാനേജ്മെന്റ് കൺസൾട്ടന്റുമാരെ നിയോഗിക്കണമെന്ന് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആസൂത്രണത്തിന്റെ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിൽ കണ്ടെത്തിയ പോരായ്മകൾ തുടർന്നുള്ള ഖണ്ഡികകളിൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു.

2.1.1 മിഷൻ നഗരങ്ങൾ വിടവുകൾ നിർണ്ണയിച്ചത്

യഥാർത്ഥ സേവന നിലവാര വിടവുകളുടെ നിർണ്ണയം എസ്.എൽ.ഐ.പികളും എസ്.എ.എ.പികളും തയ്യാറാക്കുന്നതിലും പദ്ധതി വിജയകരമായി നടപ്പാക്കുന്നതിലും പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കുന്നു. സേവന നിലവാര വിടവ് നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് ലഭ്യമായ ഡാറ്റായോ സെൻസസ് 2011 ഡാറ്റായോ എം.ഒ.യു.ഡി നടത്തിയ അടിസ്ഥാന സർവ്വേയുടെ (2012) ഡാറ്റായോ ഉപയോഗിക്കണമെന്ന് മിഷൻ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. അമൃത് ഘടകങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിടവ് നിർണ്ണയിക്കുന്നതിന് മിഷൻ നഗരങ്ങൾ ലഭ്യമായ ഡാറ്റയാണ് ഉപയോഗിച്ചത്.

ഓരോ ഘടകത്തിനും മന്ത്രാലയം നിർദ്ദേശിച്ച എസ്എൽബികളുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളും മിഷൻ നഗരങ്ങൾ കണ്ടെത്തിയ വിടവുകളും **പട്ടിക 2.1ൽ** കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

പട്ടിക 2.1 : സേവന നിലവാര അളവുകോലുകളും ലക്ഷ്യങ്ങളും മിഷൻ നഗരങ്ങൾ കണ്ടെത്തിയ വിടവുകളും

ഘടകം	സേവന നിലവാര അളവുകോലുകൾ	എസ്എൽബിയിലുള്ള ലക്ഷ്യങ്ങൾ	സേവനം നൽകുന്നതിൽ മിഷൻ നഗരങ്ങൾ കണ്ടെത്തിയ വിടവ്								
			തിരുവനന്തപുരം	കൊല്ലം	ആലപ്പുഴ	കൊച്ചി	തൃശ്ശൂർ	ഗുരുവായൂർ	പാലക്കാട്	കോഴിക്കോട്	കണ്ണൂർ
കുടിവെള്ള വിതരണം	വീടുകളുടെ കവറേജ് (ശതമാനത്തിൽ)	**100**	22	60	39	11	40	91	38	55	57
	വിതരണം ചെയ്ത ജലത്തിന്റെ അളവ് (എൽപിസിഡിയിൽ[2])	**135**	35	70	85	49	42	99	47	35	45
	വരുമാന രഹിത ജലത്തിന്റെ തോത് (എൻആർഡബ്ല്യു) (ശതമാനത്തിൽ)	**20**	15	10	20	26.7	10	23	10	10	12
സിവറേജിന്റെയും സെപ്റ്റേജിന്റെയും മാനേജ്മെന്റ്	സീവേജ് ശൃംഖലയുടെ കവറേജ് (ശതമാനത്തിൽ)	**100**	63	100	100	97	100	90	100	100	100
	സീവേജ് ശേഖരിക്കുന്നതിലെ കാര്യക്ഷമത (ശതമാനത്തിൽ)	**100**	59	100	100	97	100	100	100	100	100
	സംസ്കരണത്തിന്റെ കാര്യക്ഷമത (ശതമാനത്തിൽ)	**100**	05	100	100	96	100	100	100	100	100
മഴവെള്ള ഓട	മഴവെള്ള ഓട ശൃംഖലയുടെ കവറേജ് (ശതമാനത്തിൽ)	**100**	40	75	76	57	94	85	39	50	85
ഹരിത ഇടങ്ങളും പാർക്കുകളും	ഒരാൾക്ക് ലഭ്യമായ തുറസ്സായ സ്ഥലം (ചതുരശ്ര മീറ്ററിൽ)	**10-12[3]**	9	5.19	7	00	00	00	6.57	00	6.71

(ഉറവിടം : എസ്.എൽ.ഐ.പിയും യുഎൽബികൾ/കെഡബ്ല്യുഎയിൽ നിന്നും ശേഖരിച്ച വിവരങ്ങളും)

എല്ലാ മേഖലകളിലും മിഷൻ നഗരങ്ങൾ വിടവുകൾ കണ്ടെത്തിയെങ്കിലും, ഈ വിടവുകൾ നികത്തുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികളുടെ ആസൂത്രണത്തിലും നടപ്പാക്കലിലും ഉള്ള കുറവുകൾ കാരണം ഇനിയുള്ള ഖണ്ഡികകളിൽ വിവരിക്കുന്നത് പോലെ വിടവുകൾ പൂർണ്ണമായി നികത്താൻ കഴിഞ്ഞില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

[2] ഒരു ദിവസത്തെ ആളോഹരി ലിറ്റർ

[3] എം.ഒ.യു.ഡിയുടെ നഗര, പ്രാദേശിക വികസന പദ്ധതി രൂപീകരണ, നടപ്പാക്കൽ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ, 2014 അടിസ്ഥാനമാക്കി

2.1.2 എസ്.എൽ.ഐ.പിയുടെയും എസ്.എ.എ.പിയുടെയും തയ്യാറാക്കലിലെ കുറവുകൾ

സേവന നിലവാരങ്ങളിലെ വിടവുകൾ നിർണ്ണയിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ, ഈ വിടവ് നികത്തുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികളും പ്ലാനുകളും തയ്യാറാക്കുകയാണ് അടുത്ത പടി. ഓരോ അമൃത് ഘടകങ്ങൾക്കും എല്ലാ അമൃത് നഗരങ്ങളും സേവന നിലവാര മെച്ചപ്പെടുത്തൽ പദ്ധതി (എസ്.എൽ.ഐ.പി) തയ്യാറാക്കണം എന്ന് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. 2015-16 മുതൽ 2017-18 വരെയുള്ള കാലയളവിൽ, അഞ്ച് ഘടകങ്ങളിലായി ₹9860.48 കോടി പദ്ധതി തുകയ്ക്കുള്ള 527 പദ്ധതികൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന മൂന്ന് എസ്.എൽ.ഐ.പികൾ മിഷൻ നഗരങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി.

എസ്എൽബികളിൽ വർഷംതോറുമുള്ള മെച്ചപ്പെടുത്തലുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്ന സംസ്ഥാന തല സേവന മെച്ചപ്പെടുത്തൽ പ്ലാൻ ആണ് എസ്.എ.എ.പി. സംസ്ഥാനതലത്തിൽ, എല്ലാ മിഷൻ നഗരങ്ങളുടെയും എസ്.എൽ.ഐ.പികൾ സംയോജിപ്പിച്ച് സംസ്ഥാന വാർഷിക കർമ്മ പദ്ധതി (എസ്.എ.എ.പി) തയ്യാറാക്കേണ്ടതാണ്. ഓരോ വർഷവും ലഭ്യമായ വിഭവങ്ങൾ അടിസ്ഥാനമാക്കി നഗരങ്ങൾക്കും പദ്ധതികൾക്കും മുൻഗണന നൽകി എസ്.എ.എ.പി തയ്യാറാക്കി എം.ഒ.എച്ച്.യു.എയുടെ അംഗീകാരത്തിനായി അയയ്ക്കേണ്ട ഉത്തരവാദിത്തം എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സിയിൽ നിക്ഷിപ്തമായിരുന്നു. എസ്.എ.എ.പി തിരിച്ചുള്ള കാലയളവിന്റെയും എം.ഒ.എച്ച്.യു.എ അംഗീകരിച്ച ഫണ്ടിന്റെയും വിശദാംശങ്ങൾ **അനുബന്ധം 2.1ൽ** കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. 2015-16, 2016-17, 2017-20 കാലയളവിലേയ്ക്ക് ₹2357.69 കോടിയുടെ 368 പദ്ധതികളടങ്ങുന്ന മൂന്ന് എസ്.എ.എ.പികൾ എം.ഒ.എച്ച്.യു.എ അംഗീകരിച്ചു. എസ്.എൽ.ഐ.പിയുടെയും എസ്.എ.എ.പിയുടെയും ഘടകം തിരിച്ചുള്ള വിശദാംശങ്ങൾ **പട്ടിക 2.2ൽ** കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

പട്ടിക 2.2: എസ്.എൽ.ഐ.പികളുടെയും എസ്.എ.എ.പികളുടെയും വിശദാംശങ്ങൾ

(₹ കോടിയിൽ)

ക്രമ നമ്പർ	ഘടകങ്ങൾ	എസ്.എൽ.ഐ.പിയിൽ നിർദ്ദേശിച്ചത്		എസ്.എ.എ.പിയിൽ അംഗീകരിച്ചത്	
		പദ്ധതികളുടെ എണ്ണം	തുക	പദ്ധതികളുടെ എണ്ണം	തുക
1.	കുടിവെള്ള വിതരണം	107	2217.15	91	1066.92
2.	സ്വീവേജും സെപ്റ്റേജും	78	4141.15	48	624.75
3.	മഴവെള്ള ഓട	167	1976.87	100	382.29
4.	നഗരഗതാഗതം	70	1201.76	64	235.12
5.	ഹരിതഇടങ്ങളും പാർക്കുകളും	105	323.55	65	48.61
	ആകെ	**527**	**9860.48**	**368**	**2357.69**

(ഉറവിടം : എസ്.എം.എം.യുവിൽ നിന്നുള്ള ഡാറ്റാ)

എസ്.എൽ.ഐ.പികളും എസ്.എ.എ.പികളും തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ താഴെപ്പറയുന്ന പോരായ്മകൾ ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

2.1.2.1 സാർവത്രിക കവറേജ് നേടുന്നതിൽ ആസൂത്രണത്തിലെ പരാജയം

കുടിവെള്ള വിതരണത്തിലും സിവറേജിലും സാർവത്രിക കവറേജ് നേടുക എന്നതായിരുന്നു മിഷന്റെ പ്രാഥമിക ഉദ്ദേശ്യം. അമൃത് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളനുസരിച്ച് സാർവത്രിക കവറേജ് തുടങ്ങേണ്ടിയിരുന്നത് കുടിവെള്ള വിതരണത്തിലും തുടർന്ന് സിവറേജിലുമാണ്. ഫണ്ടിന്റെ ലഭ്യതയ്ക്കനുസരിച്ച് കുടിവെള്ള വിതരണവും സിവറേജും ഒരുമിച്ച് ചെയ്യാവുന്നതാണ്. സാർവത്രിക കവറേജ് നേടിക്കഴിഞ്ഞാൽ, സംസ്ഥാനം/യുഎൽബികൾക്ക് മറ്റ് ഘടകങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കാനായി തെരഞ്ഞെടുക്കാം. കുടിവെള്ള വിതരണത്തിലെ വിടവ് നികത്തുന്നതിനായി ₹2217.15 കോടിയുടെ പദ്ധതികൾ (107 പദ്ധതികൾ) യുഎൽബികൾ കണ്ടെത്തി എസ്.എൽ.ഐ.പിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയെങ്കിലും, എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി 91 പദ്ധതികൾ മാത്രമേ

എസ്.എ.എ.പികളിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയെന്നും പ്രസ്തുത പദ്ധതികളുടെ വ്യാപ്തി ₹1066.92 കോടിയായി വെട്ടിച്ചുരുക്കിയെന്നും ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. അമൃത് പദ്ധതിയുടെ പ്രാഥമിക പരിഗണന കുടിവെള്ള വിതരണത്തിനായിരുന്നെങ്കിലും മിഷൻ നഗരങ്ങൾ നിർദ്ദേശിച്ച കുടിവെള്ളവിതരണ ഘടകത്തിലെ പദ്ധതികൾ ഒഴിവാക്കുന്നതിനും/വ്യാപ്തി കുറയ്ക്കുന്നതിനുമുള്ള കാരണം രേഖകളിൽ ലഭ്യമല്ലായിരുന്നു.

കൂടാതെ, കിണറുകൾ, കുഴൽ കിണറുകൾ, പൊതുടാപ്പുകൾ, സമൂഹ കുടിവെള്ള വിതരണ പദ്ധതികൾ തുടങ്ങിയവ പോലുള്ള ബദൽ മാർഗ്ഗങ്ങൾ വഴി 19 ശതമാനം വീടുകൾ കുടിവെള്ളത്തിന്റെ ആവശ്യം നിറവേറ്റുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട്, 81 ശതമാനം വീടുകൾ മാത്രമാണ് (സാർവത്രിക കവറേജിന് പകരം) ടാപ്പിലൂടെയുള്ള ജല വിതരണം ലഭ്യമാക്കാൻ എസ്.എ.എ.പിയിൽ സംസ്ഥാനം ലക്ഷ്യമിട്ടത്. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ അത്തരത്തിലുള്ള ഒഴിവാക്കൽ ഏതെങ്കിലും സർവ്വേയുടേയോ യഥാർത്ഥ പഠനത്തിന്റെയോ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ആയിരുന്നില്ല എന്നും 19 ശതമാനം വീടുകൾക്ക് കിണറുകളിൽ നിന്നോ, മറ്റു ഉറവിടങ്ങളിൽ നിന്നോ കുടിവെള്ളത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗം ഉണ്ടെന്ന അനുമാനത്തിന് എന്തെങ്കിലും ന്യായീകരണം നൽകാൻ എസ്.എം.എം.യുവിന് കഴിഞ്ഞില്ലായെന്നും ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. സെന്റർ ഫോർ വാട്ടർ റിസോഴ്‌സ് ഡെവലപ്മെന്റ് ആന്റ് മാനേജ്മെന്റ്, കോഴിക്കോട് (സി.ഡബ്ല്യു.ആർ.ഡി.എം) നടത്തിയ (2019 ആഗസ്റ്റ്) ഒരു പഠനത്തിൽ വെളിവായത്, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനിലെ 14 ശതമാനം ഭൂഗർഭജല ഉറവിടങ്ങൾ മാത്രമാണ് കുടിവെള്ളത്തിന്റെ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പാലിച്ചത് എന്നാണ്. അതിനാൽ, എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി, 19 ശതമാനം വീടുകളെ സാർവത്രിക കവറേജിന്റെ നിർവ്വചനത്തിൽ നിന്നും ഒഴിവാക്കിയത്, പദ്ധതി മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് എതിരായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല വൃത്തിയുള്ളതും സുരക്ഷിതവുമായ കുടിവെള്ളം ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള ജനങ്ങളുടെ അവകാശത്തെ വെട്ടിക്കുറക്കുകയും ചെയ്തു.

സാമ്പത്തിക പരിമിതികൾക്ക് പുറമേ ചില പ്രദേശങ്ങളിലെ ഭൂമിശാസ്ത്രപരവും ജനസംഖ്യാപരവും സാങ്കേതികവുമായ വെല്ലുവിളികൾ കാരണം, 100 ശതമാനം കവറേജ് നേടുക എന്നത് ഒരു സങ്കീർണ്ണമായ ദൗത്യമായിരുന്നു എന്ന് സർക്കാർ മറുപടി നൽകി (2024 ഒക്ടോബർ). ചില വീടുകളെ, പ്രത്യേകിച്ച് വിദൂരമോ എത്തിപ്പെടാൻ പ്രയാസമുള്ളതോ ആയ പ്രദേശങ്ങളെ ജലവിതരണ ശൃംഖലയുമായി ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ സാങ്കേതിക പരിമിതികൾ നേരിട്ടേക്കാം എന്നതിനാൽ അവരെ ഉൾപ്പെടുത്താൻ പ്രത്യേക ആസൂത്രണവും അധികഘട്ടങ്ങളും ആവശ്യമാണ്. അതിനാൽ, സാങ്കേതികമായും ലോജിസ്റ്റിക് ആയും പെട്ടെന്ന് നടപ്പാക്കൽ സാധ്യമായ പ്രദേശങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചുകൊണ്ട്, ഒരു യാഥാർത്ഥ്യബോധത്തോടെയുള്ളതും സാധ്യമായതുമായ സമീപനമാണ് സ്വീകരിച്ചത്. 100 ശതമാനം കവറേജ് ഉടനെ ആസൂത്രണം ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിലും, യുഎൽബികളിലെ എല്ലാ വീടുകൾക്കും വിശ്വസനീയവും സുസ്ഥിരവുമായ കുടിവെള്ള വിതരണം ഉറപ്പാക്കുക എന്നത് ദീർഘകാല ലക്ഷ്യമാണ്.

പദ്ധതി നടപ്പാക്കലിൽ നേരിടുന്ന ഭൂമിശാസ്ത്രപരവും ജനസംഖ്യാപരവും സാങ്കേതികവുമായ വെല്ലുവിളികൾ ഓഡിറ്റ് അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ദുർഘട പ്രദേശങ്ങൾ ലക്ഷ്യമിട്ടുള്ള ഇടപെടലിനു പകരം പെട്ടെന്ന് നടപ്പാക്കൽ സാധ്യമായതും മുൻഗണന കുറഞ്ഞതുമായ മേഖലകളിലെ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിന് തെരഞ്ഞെടുക്കുകയും, വിദൂരവും സേവനം ലഭ്യമല്ലാത്തതുമായ പ്രദേശങ്ങളിലെ വീടുകളെ ആസൂത്രണത്തിൽ നിന്ന് ഒഴിവാക്കുകയും ചെയ്തതിലെ ന്യായീകരണം പദ്ധതിയുടെ അടിസ്ഥാനപരമായ ലക്ഷ്യത്തിന് യോജിക്കുന്നതല്ല.

2.1.2.2 പൊതുജന അഭിപ്രായം കൂടാതെ പദ്ധതികൾ ഉൾപ്പെടുത്തൽ

പദ്ധതികളുടെ തെരഞ്ഞെടുക്കലും അവയുടെ മുൻഗണന നിശ്ചയിക്കലും ജനങ്ങളാൽ നിയന്ത്രിക്കപ്പെടേണ്ടതും റസിഡന്റ്സ് അസോസിയേഷനുകൾ, നികുതിദായക അസോസിയേഷനുകൾ, മുതിർന്ന പൗരൻമാർ, ചേംബർ ഓഫ് കോമേഴ്സ് ആന്റ് ഇൻഡസ്ട്രീസ്, ചേരി നിവാസി അസോസിയേഷനുകൾ തുടങ്ങിയ വ്യത്യസ്ത ആളുകൾ ഉൾപ്പെട്ട പൊതുജന കൂടിയാലോചനാ യോഗങ്ങളിലൂടെ ലക്ഷ്യം നേടേണ്ടതുമാണെന്ന്

അമൃത് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ നിഷ്കർഷിക്കുന്നു. ഈ കൂടിയാലോചനകളിൽ, കാര്യവിവരമുള്ള തീരുമാനങ്ങളെടുക്കാനും നൂതനമായ പരിഹാരങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കാനും പ്രാപ്തമാക്കുന്നതിനു വേണ്ടി, മികച്ച സമ്പ്രദായങ്ങളുടെയും ഉചിതമായ പരിഹാരങ്ങളുടെയും വിശദാംശങ്ങൾ ജനങ്ങളുമായി പങ്കുവെയ്ക്കേണ്ടതാണ്. എന്നാൽ, ഒൻപത് യുഎൽബികളിൽ ആറെണ്ണം[4], പൊതുജനകൂടിയാലോചന നടത്താതെ എസ്.എൽ.ഐ.പികൾ തയ്യാറാക്കി. മറ്റ് മൂന്നു യുഎൽബികൾ[5] പൊതുജനകൂടിയാലോചന നടത്തിയെന്ന് അവകാശപ്പെട്ടുവെങ്കിലും, ഇതിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന രേഖകളൊന്നും ഇല്ലായിരുന്നു. അഞ്ച് യുഎൽബികളിലെ ആകെ ₹174.08 കോടി പദ്ധതി തുകയുള്ള ഒൻപത് പദ്ധതികൾ ജനങ്ങളുടെ എതിർപ്പ് കാരണം നടപ്പാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. ജനങ്ങളുടെ എതിർപ്പ് കാരണം റദ്ദുചെയ്തു/കാലതാമസം വന്ന പദ്ധതികളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ **പട്ടിക 2.3ൽ** കൊടുത്തിരിക്കുന്നു.

പട്ടിക 2.3: പൊതുജന എതിർപ്പ് കാരണം ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട/കാലതാമസം വന്ന പദ്ധതികൾ

(₹ കോടിയിൽ)

ക്രമ നമ്പർ	പദ്ധതിയുടെ പേര് (യുഎൽബി യുടെയും ഘടകത്തിന്റെയും പേര്)	പൊതുജനങ്ങളുടെ എതിർപ്പിനുള്ള കാരണം	തൽസ്ഥിതി	പദ്ധതി തുക
1.	ജി.വി.രാജ റോഡ്, സി ലെയിൻ, കണ്ണാന്തുറ ചർച്ച് റോഡ്, ശംഖുമുഖം വാർഡ് (തിരുവനന്തപുരം, എസ്ഡബ്ല്യൂഡി)	പൊതുജനങ്ങളുടെ താൽപര്യമില്ലായ്മ	പ്രവൃത്തി റദ്ദാക്കി	0.45
2.	എസ്ഡബ്ല്യൂഡി വർക്ക് 63-16-ാം തെരുവ് മുതൽ ഗിരിജ തോട് വരെ (തൃശ്ശൂർ)	പ്രവൃത്തി പൂർത്തിയാകുമ്പോൾ മെയിൻ ഓടയിൽ നിന്നും നിർദ്ദേശിച്ച ഓടയിലേക്ക് തിരിച്ചുള്ള ഒഴുക്ക് ഭയന്നതിനാലും യുഎൽബി എഞ്ചിനീയർമാർ നിർദ്ദേശിച്ച പരിഹാരം (സംപ് നിർമ്മിക്കുക) ജനങ്ങൾക്ക് സ്വീകാര്യമല്ലാത്തതിനാലും	പ്രവൃത്തി റദ്ദാക്കി	0.79
3.	എസ്ഡബ്ല്യൂഡി വർക്ക് 64-മെയിൻ തെരുവ് റോഡ് (തൃശ്ശൂർ)			0.18
4.	സോൺ എ യിലെ സിവറേജ് സിസ്റ്റത്തിന്റെ നിർമ്മാണം- പാക്കേജ് എ & ബി (കോഴിക്കോട്, സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ്)	ആവിക്കലിലും കോതിയിലും വികേന്ദ്രീകൃത എസ്ടിപികൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനെതിരെയുള്ള പൊതുജന പ്രതിഷേധം	രണ്ട് പദ്ധതികൾ അമൃത് 1.0 യിൽ നിന്നും റദ്ദാക്കുകയും അമൃത് 2.0 യിലേക്ക് മാറ്റുകയും ചെയ്തു	140.0
5.	ചക്കംകണ്ടത്തിലെ 10 ലക്ഷം ലിറ്റർ ഒഎച്ച്എസ്ആറിന്റെ നിർമ്മാണം (ഗുരുവായൂർ, ജലവിതരണം)	ചക്കംക്കണ്ടത്തിൽ ആദ്യം തെരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥലം തണ്ണീർതടമായതുകൊണ്ട് സ്ഥലം നികത്തലിനെതിരെയുള്ള പൊതുജന പ്രതിഷേധം	സ്ഥലം മാറ്റേണ്ടി വന്നത് കാരണം നടപ്പാക്കലിനു കാലതാമസം വരികയും എസ്റ്റിമേറ്റ് പുതുക്കേണ്ടി വരികയും തുക വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു	15.50
6.	ചക്കംകണ്ടത്തെ സെപ്റ്റേജ് പ്ലാന്റിന്റെ നിർമ്മാണം (ഗുരുവായൂർ, സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ്)	നിയുക്ത സ്ഥലത്തെ മണ്ണിട്ട് നികത്തലിനെതിരെ ജനം പരാതിപ്പെട്ടു.	എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി പ്രവൃത്തി റദ്ദാക്കി	4.50

[4] തൃശ്ശൂർ, കോഴിക്കോട്, കണ്ണൂർ കോർപ്പറേഷനുകളും, ആലപ്പുഴ, ഗുരുവായൂർ, പാലക്കാട് മുനിസിപ്പാലിറ്റികളും

[5] തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനുകൾ

ക്രമ നമ്പർ	പദ്ധതിയുടെ പേര് (യുഎൽബി യുടെയും ഘടകത്തിന്റെയും പേര്)	പൊതുജനങ്ങളുടെ എതിർപ്പിനുള്ള കാരണം	തൽസ്ഥിതി	പദ്ധതി തുക
7.	വികേന്ദ്രീകൃത സെപ്റ്റേജ് സംസ്കരണ പ്ലാന്റ്, വസൂരിച്ചിറ (കൊല്ലം, സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ്)	വികേന്ദ്രീകൃത എസ്ടിപികൾക്ക് എതിരെയുള്ള പൊതുജന പ്രതിഷേധം	ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കിയതിന് ശേഷം പ്രവൃത്തി റദ്ദു ചെയ്തു	12.66
8.	വികേന്ദ്രീകൃത സെപ്റ്റേജ് സംസ്കരണ പ്ലാന്റ്, കരിക്കുഴി ഏല (കൊല്ലം, സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ്)			
9.	വികേന്ദ്രീകൃത സെപ്റ്റേജ് സംസ്കരണ പ്ലാന്റ്, ആണ്ടാമുക്കം (കൊല്ലം, സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ്)			
	ആകെ			**174.08**

(ഉറവിടം : എസ്.എം.എം.യു/സി.എം.എം.യുവിൽ നിന്നും ശേഖരിച്ച ഡാറ്റ)

എസ്.എൽ.ഐ.പി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് മുമ്പ് മിഷൻ നഗരങ്ങൾ പൊതുജനകൂടിയാലോചന യോഗങ്ങൾ കൂടിയിട്ടുണ്ടെന്ന് സർക്കാർ മറുപടി നൽകി (2024 ഒക്ടോബർ). എന്നാൽ എസ്.എൽ.ഐ.പി തയ്യാറാക്കുന്നതിന് മുമ്പ് പൊതുജനകൂടിയാലോചനാ യോഗങ്ങൾ നടത്തിയത് സംബന്ധിച്ചുള്ള രേഖകൾ സമർപ്പിച്ചിട്ടില്ല (2024 ഡിസംബർ). കൂടാതെ, പൊതുജനകൂടിയാലോചന നടത്താതെയാണ് എസ്.എൽ.ഐ.പി തയ്യാറാക്കിയതെന്ന് ഒൻപത് യുഎൽബികളിൽ ആറെണ്ണം മറുപടി നൽകി.

2.1.2.3 വിടവ് നികത്തുന്നതിനാവശ്യമായ നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതികൾ കണ്ടെത്താതിരിക്കൽ

വ്യക്തമായ പദ്ധതികൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്നതിനു പകരം, 'നടപ്പാതയുടെ നവീകരണം', 'ജലസംഭരണിയുടെ നിർമ്മാണം', 'ഓട ശൃംഖലയുടെ നിർമ്മാണം/പുനരുജ്ജീവനം' 'കുളങ്ങളുടെ നവീകരണം' തുടങ്ങിയ പൊതുവായ പേരുകളിൻ കീഴിൽ ഉള്ള പദ്ധതികളാണ് യുഎൽബികൾ നിർദ്ദേശിച്ചതെന്ന് എസ്.എൽ.ഐ.പികൾ/ എസ്.എ.എ.പികളുടെ സൂക്ഷ്മ പരിശോധനയിൽ കണ്ടു. ഇത് സൂചിപ്പിക്കുന്നത് വിടവ് നികത്താനുള്ള പ്രത്യേക പദ്ധതികൾ കണ്ടെത്താതെയാണ് എസ്.എൽ.ഐ.പികൾ/ എസ്.എ.എ.പികൾ തയ്യാറാക്കിയതെന്നായിരുന്നു. കൂടാതെ, മൂന്ന് എസ്.എ.എ.പികളിലായി 368 പദ്ധതികൾ അംഗീകരിച്ചതിൽ, 1095 പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കലിനായി ഏറ്റെടുത്തു. എസ്.എ.എ.പികളിലെ 368 പദ്ധതികളുമായി നടപ്പാക്കിയ 1095 പദ്ധതികൾ മാപ്പിംഗ് ചെയ്യാത്തത് സൂചിപ്പിക്കുന്നത്, നിർദ്ദിഷ്ട പദ്ധതികൾ കണ്ടെത്തിയത് എസ്.എ.എ.പികൾ അംഗീകരിച്ചതിന് ശേഷം മാത്രമാണ് എന്നാണ്.

അംഗീകരിച്ച പദ്ധതികൾ അവയോട് അനുബന്ധപ്പെട്ട് നടപ്പാക്കിയ പാക്കേജുമായി മാപ്പിംഗ് നടത്തേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യം അംഗീകരിക്കുകയും കെഡബ്ല്യുഎ ഉപയോഗിക്കുന്ന പ്രോജക്ട് മേൽനിരീക്ഷണ സോഫ്റ്റ്‌വെയറിൽ എല്ലാ പദ്ധതികളെ ട്രാക്ക് ചെയ്യുന്നതിനും ഉത്തരവാദിത്തം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും ഉതകുന്ന ഒരു സമഗ്ര മാപ്പിംഗ് സിസ്റ്റം നടപ്പാക്കാൻ സത്വര നടപടികൾ എടുത്തിട്ടുണ്ടെന്നും സർക്കാർ പ്രസ്താവിച്ചു. (2024 ഒക്ടോബർ). കൂടാതെ പദ്ധതികളുടെ ട്രാക്കിംഗ്, സാമ്പത്തിക മേൽനോട്ടവും സുതാര്യതയും വർദ്ധിപ്പിക്കൽ, മെച്ചപ്പെട്ട മേൽനിരീക്ഷണത്തിനും റിപ്പോർട്ടിംഗിനു വേണ്ടി ഓരോ പദ്ധതി ഘടകവും അതിന്റെ ഒറിജിനൽ അനുമതിയുമായി മാപ് ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പിക്കൽ എന്നിവ ഈ മാപ്പിംഗ് സിസ്റ്റം ഉറപ്പാക്കുന്നതാണ് എന്നാണ്.

2.1.2.4 വിടവ് നികത്തുന്നതിന് മതിയായ പദ്ധതികൾ ഉൾപ്പെടുത്താത്തത്

തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, കോഴിക്കോട്, കണ്ണൂർ കോർപ്പറേഷനുകൾ ജലവിതരണ ശൃംഖലയിൽ യഥാക്രമം 310 കിമീ, 104 കിമീ, 351 കിമീ, 519 കിലോമീറ്ററിന്റെ വിടവ് കണ്ടെത്തിയെങ്കിലും മുഴുവൻ വിടവും നികത്തുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ എസ്.എൽ.ഐ.പിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ല. അതിനാൽ, ജലവിതരണ ശൃംഖലയിലെ 12 ശതമാനം മുതൽ 32 ശതമാനം വരെ വിടവ് മാത്രമേ ഈ യുഎൽബികൾക്ക് നികത്താനായുള്ളു.

ഡബ്ല്യുടിപി, ഒ.എച്ച്.എസ്.ആറുകൾ എന്നിവ നിർമ്മിക്കുകയും വലിയ വിതരണ ലൈനുകൾ സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തുവെങ്കിലും, ചെറിയ വിതരണ ലൈനുകൾക്കായുള്ള പദ്ധതികൾ എസ്.എ.എ.പിയിൽ ഉൾക്കൊള്ളിക്കുന്നതിൽ ഗുരുവായൂർ മുനിസിപ്പാലിറ്റി പരാജയപ്പെട്ടതുകാരണം ഖണ്ഡിക 4.3.4.1-ൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്നത് പോലെ, വീട്ടുകൾക്ക് പൈപ്പ് വെള്ളം നൽകുക എന്ന ലക്ഷ്യം നേടാനായില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റിൽ നിരീക്ഷിച്ചു.

ശുദ്ധീകരിച്ച ജലത്തിന്റെ ലഭ്യതയിൽ ആകെയുള്ള ഒൻപത് മിഷൻ നഗരങ്ങളും വിടവുകൾ കണ്ടെത്തിയെങ്കിലും, മുഴുവൻ വിടവും നികത്തുന്നതിനുള്ള പുതിയ ജലശുദ്ധീകരണ പ്ലാന്റുകൾ (ഡബ്ല്യുടിപികൾ) നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ കൊല്ലം കോർപ്പറേഷനും പാലക്കാട്, ഗുരുവായൂർ മുനിസിപ്പാലിറ്റികളും മാത്രമാണ് ഉൾപ്പെടുത്തിയത്. മൂന്ന് യുഎൽബികൾ[6], 43 മുതൽ 76 ശതമാനം വരെ മാത്രം വിടവ് നികത്തുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ ഉൾപ്പെടുത്തി. കൊച്ചി, കോഴിക്കോട് കോർപ്പറേഷനുകളും ആലപ്പുഴ മുനിസിപ്പാലിറ്റിയും എസ്.എൽ.ഐ.പി/ എസ്.എ.എ.പിയിൽ ഒരു പദ്ധതിയും ഉൾപ്പെടുത്തിയില്ല.

സീവേജ് കലരുന്നതും ഓട തടസപ്പെടുന്നതും കൊണ്ട് വെള്ളപ്പൊക്കം ഉണ്ടാകാൻ സാദ്ധ്യതയുള്ള 148 സ്ഥലങ്ങൾ ഒൻപത് യുഎൽബികൾ കണ്ടെത്തിയെങ്കിലും കൊല്ലം, കോഴിക്കോട് കോർപ്പറേഷനുകളും പാലക്കാട് മുനിസിപ്പാലിറ്റിയും ഒഴികെയുള്ള യുഎൽബികൾ വിടവുകൾ ഫലപ്രദമായി നികത്തുന്നതിനുള്ള പദ്ധതികൾ മഴവെള്ള ഓടനിർമ്മാണ മേഖലയിൽ നിർദ്ദേശിക്കുന്നതിൽ പരാജയപ്പെട്ടു.

യുഎൽബികളിലെ ഡ്രെയിനേജ് മാസ്റ്റർപ്ലാനിന്റെ അഭാവം മൂലം മഴവെള്ള ഓട നിർമ്മാണ മേഖലയിൽ വിടവ് നികത്തുന്നതിന് പ്രത്യേകമായ പദ്ധതികൾ കണ്ടെത്തിയില്ലെന്ന് എക്സിറ്റ് കോൺഫറൻസിൽ പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി, തദ്ദേശസ്വയംഭരണ വകുപ്പ് (എൽഎസ്ജിഡി) പ്രസ്താവിച്ചു (2024 സെപ്റ്റംബർ).

2.1.2.5 പദ്ധതി രൂപീകരണത്തിനും നടപ്പാക്കലിനുമുള്ള ഏജൻസികളെ തീരുമാനിക്കുന്നതിലെ കാലതാമസം

ഭാരത സർക്കാർ 2015 ജൂണിൽ അമൃത് പദ്ധതി ആരംഭിക്കുകയും 2015 നവംബറിൽ 2015-16 ലേയ്ക്കുള്ള ആദ്യ എസ്.എ.എ.പി അംഗീകരിക്കുകയും 2015 ഡിസംബറിൽ ആദ്യ ഗഡുവായ ₹57.60 കോടി നൽകുകയും ചെയ്തു. പദ്ധതി രൂപകല്പന തയ്യാറാക്കൽ, ടെൻഡർ പ്രക്രിയയിലെയും അത് അന്തിമമാക്കുന്നതിലും ഉണ്ടാകുന്ന കാലതാമസം തുടങ്ങിയവയാണ് പദ്ധതികളുടെ വേഗം കുറയ്ക്കുന്ന കാരണങ്ങൾ ആയി അമൃത് മിഷൻ കണ്ടെത്തിയത്. ഈ പ്രതിബന്ധങ്ങൾ തരണം ചെയ്യുന്നതിന്, പ്രോജക്ട് ഡെവലപ്മെന്റ് ആന്റ് മാനേജ്മെൻറ് കൺസൾട്ടന്റ്സ് (പി.ഡി.എം.സികൾ) എന്ന് വിളിക്കുന്ന ബാഹ്യസ്ഥാപനങ്ങളുടെ സേവനം തേടാൻ നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നു. ആസൂത്രണം, രൂപകല്പന, മേൽനോട്ടം, പദ്ധതി പരിപാലനം എന്നീ നാല് വിശാല ഘടകങ്ങളായിട്ടാണ് മിഷന് കീഴിൽ പി.ഡി.എം.സിയുടെ സേവനത്തിന്റെ വ്യാപ്തി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. എസ്.എൽ.ഐ.പി ചട്ടക്കൂടിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി പദ്ധതികൾ കണ്ടെത്തുകയും അതിനാവശ്യമായ അന്വേഷണം, രൂപകല്പന, സംഭരണം, നടപ്പാക്കൽ എന്നിവ

[6] തിരുവനന്തപുരം, തൃശ്ശൂർ, കണ്ണൂർ കോർപ്പറേഷനുകൾ

പി.ഡി.എം.സി ചെയ്യേണ്ടതാണ്. പി.ഡി.എം.സി പൊതുസ്വകാര്യ പങ്കാളിത്തത്തിന്റെയും (പിപിപി) ഇടയ്ക്കുള്ള തിരുത്തലിന്റെയും സാധ്യത പരിശോധിക്കുകയും ജനങ്ങളുടെ പ്രതികരണം ലഭിക്കാൻ അവരുമായി ഇടപെടുകയും ചെയ്യേണ്ടതായിരുന്നു. പി.ഡി.എം.സിയെ ഏർപ്പെടുത്താൻ 2015 ഡിസംബറിൽ എസ്.എം.എം.യു താൽപര്യപത്രം ക്ഷണിച്ച് അഞ്ച് ഏജൻസികളെ ചുരുക്കപ്പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയെങ്കിലും, 2016 ഡിസംബറിൽ കൂടിയ ഏഴാമത് എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി, ജലവിതരണപദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കാൻ കെഡബ്ല്യുഎയെ ഏർപ്പെടുത്താൻ തീരുമാനിച്ചു. ജലവിതരണ പദ്ധതികൾക്കായി കെഡബ്ല്യുഎയെ ഏർപ്പെടുത്തിയത്, പി.ഡി.എം.സിയുടെ പ്രവർത്തനവ്യാപ്തി കുറയാൻ കാരണമായതിനാൽ അത് പി.ഡി.എം.സിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിഭജിക്കാനും പദ്ധതി വികസനം, ഗുണനിലവാരം ഉറപ്പുവരുത്തൽ, പദ്ധതി മേൽനിരീക്ഷണം എന്നിവ വ്യത്യസ്ത ഏജൻസികളെ ഏൽപ്പിക്കാനും തീരുമാനിച്ചു. കൂടാതെ, പത്താമത്തെയും പതിനാലാമത്തെയും എസ്എച്ച്പിഎസ്സികൾ (2017 ജൂലായ്, ഡിസംബർ) തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനുകളിലെ സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ് മേഖലയിലെ പദ്ധതികളുടെ നടപ്പാക്കൽ കെഡബ്ല്യുഎയെ ഏൽപ്പിച്ചു. തീരുമാനം എടുക്കുന്നതിലെ ഈ കാലതാമസം കാരണം ജലവിതരണവും സിവറേജും മേഖലകളിലെ പദ്ധതികൾക്കായി കെഡബ്ല്യുഎയുമായി ത്രികക്ഷി ഉടമ്പടി ഒപ്പുവയ്ക്കുന്നതിൽ (2018 ജനുവരി) താമസം ഉണ്ടായി. അപ്രകാരം, പദ്ധതി നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള ഏജൻസികളെ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനുള്ള കാലതാമസം, പദ്ധതി നടപ്പാക്കലിന് വിശേഷിച്ച് ജലവിതരണ, സിവറേജ് മേഖലകളിലെ പദ്ധതികൾ വൈകുന്നതിന് കാരണമായി. ജലസംസ്കരണ പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിക്കൽ, ജലവിതരണ ലൈനുകൾ സ്ഥാപിക്കൽ, സീവേജ് സംസ്കരണ പ്ലാന്റുകൾ എന്നിവ പോലുള്ള വലിയ പദ്ധതികളിൽ ഭൂരിഭാഗവും 2018ന് ശേഷമാണ് ടെൻഡർ ചെയ്തത്. ഇത് കാരണം പദ്ധതിതുകയിനത്തിൽ ലഭ്യമായ ₹356.27 കോടിയിൽ 2017-18 വരെ ₹12.09 കോടി മാത്രമേ വിനിയോഗിക്കാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. തത്ഫലമായി ഖണ്ഡികകൾ 4.3ലും 4.5ലും വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നത് പോലെ കേന്ദ്ര സർക്കാരിൽ നിന്നും തുടർന്നുള്ള ഗഡുക്കൾ ലഭിക്കുന്നതിന് കാലതാമസം ഉണ്ടാവുകയും, ചെലവ് വർദ്ധിക്കുന്നതിനും പദ്ധതികൾ പൂർത്തിയാകാതെയിരിക്കുന്നതിനും (2024 മാർച്ച്) ഇടയാക്കുകയും ചെയ്തു.

2.1.3 വിശദമായ പ്രോജക്ട് റിപ്പോർട്ടുകൾ തയ്യാറാക്കൽ

അംഗീകരിച്ച എസ്.എ.എ.പിയിലെ പദ്ധതികൾക്കായി വിശദമായ പ്രോജക്ട് റിപ്പോർട്ടുകളും (ഡിപിആർ) ലേലപത്രങ്ങളും തയ്യാറാക്കണമെന്ന് മിഷൻ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളിലെ ഖണ്ഡിക 10.3 വിഭാവനം ചെയ്യുന്നു. ഫീൽഡ്/ലബോറട്ടറി പരിശോധനകൾ, സർവ്വേകൾ, സാങ്കേതിക ഓപ്ഷനുകളുടെ രൂപീകരണം, രൂപകല്പന, ചെലവിന്റെ എസ്റ്റിമേറ്റുകൾ, പുനരധിവാസത്തിനുള്ള പരിഹാരം, പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾ, പദ്ധതിയുടെ മുഴുവൻ കാലയളവിലേയ്ക്കുമുള്ള പ്രവർത്തനപരിപാലന തന്ത്രം ഉൾപ്പെടെയുള്ള സാമ്പത്തിക ആസൂത്രണം തുടങ്ങിയവ ഡിപിആറുകളിൽ ഉണ്ടായിരിക്കണം. എം.ഒ.യു.ഡി ഇറക്കിയ മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കും അനുസൃതമാണെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തിയതിന് ശേഷം സാങ്കേതികമായും സാമ്പത്തികമായും എസ്.എൽ.ടി.സി ഡിപിആറുകൾ വിലയിരുത്തേണ്ടതാണ്. ഡിപിആറുകളുടെ നഗരതല അംഗീകാരം യുഎൽബികൾ ഉറപ്പുവരുത്തേണ്ടതാണ്.

തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം[7], കൊച്ചി[8] മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷനുകളിലെ എല്ലാ ജലവിതരണപദ്ധതികളുടെയും സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ് പദ്ധതികളുടെയും ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന്, ഏഴാമതും പത്താമതും പതിനാലാമതും എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സികൾ, കേരള ജല അതോറിറ്റിയെ (കെഡബ്ല്യുഎ) ഏൽപ്പിച്ചു (2016 ഡിസംബർ, 2017 ജൂലായ്, 2017 ഡിസംബർ). മറ്റ് മേഖലകളിൽ, ഡിപിആറുകൾ

---

[7] കുരീപ്പുഴയിലെ എസ്ടിപിയും ബന്ധപ്പെട്ട ഘടകങ്ങളും

[8] എളംകുളത്തെ എസ്ടിപിയും

തയ്യാറാക്കുന്നതിന് കേരള സർക്കാർ എംപാനൽ ചെയ്ത ഏജൻസികളെ യുഎൽബികൾ ഏർപ്പെടുത്തി. തുടർന്നുള്ള ഖണ്ഡികകളിൽ വിശദീകരിക്കുന്നത് പോലെ, ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കാതെ കെഡബ്ല്യുഎ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കിയത്, ഫീൽഡ് പരിശോധന നടത്താതെയും അനുയോജ്യമായ ഭൂമി കണ്ടെത്താതെയും ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കിയത്, മറ്റ് വകുപ്പുകൾ/ഏജൻസികളിൽ നിന്നുള്ള നിയമാനുസൃത ക്ലിയറൻസ് ഉറപ്പുവരുത്താത്തത് തുടങ്ങിയ വീഴ്ചകൾ ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

2.1.3.1 ജലവിതരണ, സിവറേജ് മേഖലയിലെ പദ്ധതികൾ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കാതെ കെഡബ്ല്യുഎ നടപ്പാക്കിയത്

മിഷൻ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ അനുസരിച്ച്, അംഗീകരിച്ച എസ്.എ.എ.പിയിലുള്ള എല്ലാ പദ്ധതികൾക്കും ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കേണ്ടതാണ്. എന്നാൽ ഡിപിആറുകൾക്ക് പകരം വിശദമായ എൻജിനീയറിംഗ് റിപ്പോർട്ടുകളാണ് (ഡിഇആറുകൾ) ജലവിതരണ, സിവറേജ് മേഖലയിലുള്ള പദ്ധതികൾക്കായി കെഡബ്ല്യുഎ തയ്യാറാക്കിയത്. പദ്ധതികളുടെ രൂപകല്പനയും വിശദമായ എസ്റ്റിമേറ്റുകളും മാത്രമാണ് ഡിഇആറുകളിൽ ഉണ്ടായിരുന്നത്. അതിനാൽ, ഫീൽഡ് പരിശോധനകൾ, സർവ്വേകൾ, സാങ്കേതിക ഓപ്ഷനുകളുടെ രൂപീകരണം, പാരിസ്ഥിതികപ്രശ്നങ്ങൾ, ഓപ്പറേഷൻ ആന്റ് മെയിന്റനൻസ്, തടസ്സരഹിതമായ ഭൂമിയുടെ ലഭ്യത, ഏജൻസികൾ/വകുപ്പുകൾ തുടങ്ങിയവയിൽ നിന്ന് ലഭിക്കേണ്ട നിയമാനുസൃത അനുമതി/ക്ലിയറൻസ് എന്നിങ്ങനെയുള്ള കാര്യങ്ങൾ സാങ്കേതികാനുമതി ലഭിക്കുന്നതിനു മുൻപ് വിശകലനം ചെയ്തിരുന്നില്ല. എം.ഒ.യു.ഡിയുടെ മാനദണ്ഡങ്ങൾക്കും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കും അനുസൃതമാണെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തിയതിന് ശേഷം, ഡിപിആറുകൾ സാങ്കേതികമായും സാമ്പത്തികമായും എസ്.എൽ.ടി.സി വിലയിരുത്തേണ്ടതായിരുന്നുവെങ്കിലും, ജലവിതരണ പദ്ധതികളുടെ ഡിഇആറുകൾക്കുള്ള സാങ്കേതികാനുമതി നൽകാൻ, എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി കെഡബ്ല്യുഎയെ അനുവദിച്ചു (2017 ജൂലായ്). തടസ്സരഹിത ഭൂമിയുടെ ലഭ്യത ഉറപ്പുവരുത്തുക, വിവിധ വകുപ്പുകൾ/ഏജൻസികൾ എന്നിവയിൽ നിന്നുള്ള അനുമതി ലഭ്യമാക്കുക മുതലായ കാര്യങ്ങൾ ഉറപ്പാക്കാത്തതുമൂലം രൂപകല്പനയിലും എസ്റ്റിമേറ്റുകളിലുമുള്ള മാറ്റം, ചെലവ് വർദ്ധിക്കൽ, പ്രവൃത്തിയുടെ വ്യാപ്തി കുറയ്ക്കൽ തുടങ്ങിയവയ്ക്ക് കാരണമാകുകയും, അങ്ങനെ **പട്ടിക 2.4ൽ** വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നത് പോലെ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിൽ കാലതാമസം ഉണ്ടാവുകയും ചെയ്തെന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

പട്ടിക 2.4 : കെഡബ്ല്യുഎ നടപ്പാക്കിയ ജലവിതരണ പദ്ധതികളിൽ കണ്ട പോരായ്മകൾ

ക്രമ നമ്പർ	പദ്ധതിയുടെ പേര് (യുഎൽബിയുടെ പേര്)	എസ്റ്റിമേറ്റ് ചെയ്ത പദ്ധതി തുക (₹ കോടിയിൽ)	നിരീക്ഷിച്ച പോരായ്മകൾ	അനന്തരഫലം
1.	കുട്ടനല്ലൂരിൽ 5 ലക്ഷം ലിറ്റർ ഒഎച്ച്എസ്ആറിന്റെ നിർമ്മാണം (തൃശ്ശൂർ)	2.03	കെഡബ്ല്യുഎ കണ്ടെത്തിയ ഭൂമി ലഭ്യമല്ലായിരുന്നു.	സ്ഥലം മാറിയത് പദ്ധതി തുക വർദ്ധിക്കുന്നതിലേയ്ക്ക് നയിച്ചു. ഭരണാനുമതിയുടെ പരിധിക്കകത്ത് നിർത്തുന്നതിനായി പദ്ധതിയുടെ വ്യാപ്തി കുറച്ചു. നടപ്പാക്കൽ 63 മാസം താമസിച്ചു. പദ്ധതി തുക ₹2.50 കോടിയിലേയ്ക്ക് വർദ്ധിച്ചു.
2.	ചക്കംകണ്ടത്ത് 10 ലക്ഷം ലിറ്റർ ഒഎച്ച്എസ്ആറിന്റെ നിർമ്മാണം (ഗുരുവായൂർ)	15.50	10 എൽഎൽ ഒഎച്ച്എസ്ആറിന്റെ നിർമ്മാണത്തിനായി കണ്ടെത്തിയ സ്ഥലം അനുയോജ്യമല്ലായിരുന്നു (തണ്ണീർത്തടം)	സ്ഥലം മാറിയത് രൂപകല്പന മാറുന്നതിലേയ്ക്ക് നയിക്കുകയും പദ്ധതിതുക ₹17.74 കോടി ആയി വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. നടപ്പാക്കൽ 43 മാസം താമസിച്ചു.

ക്രമ നമ്പർ	പദ്ധതിയുടെ പേര് (യുഎൽബിയുടെ പേര്)	എസ്റ്റിമേറ്റ് ചെയ്ത പദ്ധതി തുക (₹ കോടിയിൽ)	നിരീക്ഷിച്ച പോരായ്മകൾ	അനന്തരഫലം
3.	റൈഡർ മെയിൻ സ്ഥാപിക്കുക, എസി പൈപ്പ് ലൈനുകളും സർവ്വീസ് കണക്ഷനുകളും മാറ്റി സ്ഥാപിക്കുക (പാലക്കാട്)	54.33	റോഡ് പുനരുദ്ധാരണ ചെലവുകൾ പോലുള്ള മുഴുവൻ ഘടകങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് വിശദമായ എസ്റ്റിമേറ്റ് തയ്യാറാക്കിയില്ല.	എൽഎസ്ജിഡി എൻജിനീയറിംഗ് വിഭാഗം ആണ് സ്ഥല അളവുകൾ തയ്യാറാക്കിയതും വിശദമായ എസ്റ്റിമേറ്റ് തയ്യാറാക്കിയതും. പദ്ധതി തുക ₹85.15 കോടിയായി വർദ്ധിച്ചു.
4.	ഡബ്ല്യുടിപി മരട് മുതൽ പമ്പ് ഹൗസ്, തമ്മനം വരെ 500 എംഎം ഡി.ഐ പൈപ്പ് പമ്പിംഗ് മെയിൻ സ്ഥാപിക്കൽ (കൊച്ചി)	22.5	പ്രവൃത്തി തുടങ്ങുന്നതിന് മുൻപായി പിഡബ്ല്യുഡി, എൻ.എച്ച്.എ.ഐ, റയിൽവേ അധികാരികൾ എന്നിവരിൽ നിന്നുള്ള അനുമതി ഉറപ്പുവരുത്തിയില്ല.	എൻ.എച്ച്.എ.ഐ അനുമതി നിഷേധിച്ചതിനാൽ പ്രവൃത്തി പൂർത്തിയാക്കാനായില്ല. 2022 മേയിൽ പ്രവൃത്തി റദ്ദാക്കി.
5.	പമ്പ് ഹൗസ്, തമ്മനം മുതൽ ഒഎച്ച്എസ്ആർ കടവന്ത്ര വരെ 500 എംഎം ഡിഐ ലൈൻ സ്ഥാപിക്കൽ (കൊച്ചി)	9.54	പ്രവൃത്തി അവാർഡ് ചെയ്യുന്നതിന് മുൻപ് റയിൽവേയുടെ അനുമതി വാങ്ങിയില്ല.	റയിൽവേ ലൈൻ ക്രോസിംഗിന്റെ വർക്ക് പൂർത്തിയാക്കിയില്ല.(2024 മാർച്ച്)

(ഉറവിടം : കെഡബ്ല്യുഎയിൽ നിന്നും ശേഖരിച്ച വിവരം)

ഡിപിആറുകൾക്ക് പകരം ഡിഇആറുകൾ തയ്യാറാക്കിയത് കർശനമായും അമൃത് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായല്ല എന്ന് സർക്കാർ സമ്മതിച്ചെങ്കിലും പദ്ധതിയുടെ സാങ്കേതികവും, സാമ്പത്തികവുമായ സമഗ്രതയ്ക്ക് വിട്ടുവീഴ്ച ചെയ്യാതെ പദ്ധതി അംഗീകാരവും നടപ്പാക്കലും വേഗത്തിലാക്കാനാണ് കെഡബ്ല്യുഎ ഈ സമീപനം സ്വീകരിച്ചതെന്നും, ഡിഇആറുകൾ ഉപയോഗിച്ചത് പദ്ധതിയുടെ അന്തിമഫലത്തെ വിപരീതമായി ബാധിച്ചില്ലെന്നും മറുപടി നൽകി (ഒക്ടോബർ 2024). പദ്ധതിയുടെ അടുത്തഘട്ടങ്ങളിൽ, കെഡബ്ല്യുഎ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കുമെന്നും ഉറപ്പ് നൽകി.

പട്ടിക 2.4ൽ വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നത് പോലെ, സ്ഥലത്തിന്റെ അനുയോജ്യത നിർണ്ണയിക്കാത്തത്, കണ്ടെത്തിയ സ്ഥലം ലഭ്യമല്ലാത്തത്, വിശദമായ എസ്റ്റിമേറ്റ് തയ്യാറാക്കാത്തത്, റയിൽവേ, പിഡബ്ല്യുഡി മുതലായ അധികാരികളിൽ നിന്നുള്ള നിയമാനുസൃത അനുമതികൾ ലഭ്യമാക്കാത്തത് മുതലായ കാരണങ്ങൾ മൂലം ചെലവ് വർദ്ധിക്കൽ, പദ്ധതി നടപ്പാക്കലിൽ അനന്തമായ കാലതാമസം/റദ്ദു ചെയ്യൽ തുടങ്ങിയ സംഭവങ്ങൾ ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചതിനാൽ മറുപടി സ്വീകാര്യമല്ല. ഡിപിആറുകളിൽ എഞ്ചിനീയറിംഗ്, സാങ്കേതികകാര്യങ്ങൾ മാത്രമല്ല, പദ്ധതികളുടെ എല്ലാ വശങ്ങളും പരിപൂർണ്ണമായി കൈകാര്യം ചെയ്യും എന്നതിനാൽ, ഡിപിആറുകൾ തയാറാക്കുന്നതിലൂടെ ഈ തടസങ്ങൾ കണ്ടെത്തി പരിഹരിക്കപ്പെടുമായിരുന്നു.

2.1.3.2 സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ് പദ്ധതികൾ മതിയായ വൈദഗ്ധ്യം ഇല്ലാത്ത കെഡബ്ല്യുഎയെ ഏൽപ്പിച്ചത്

കെഡബ്ല്യുഎ വഴി മുൻപ് നടപ്പാക്കിയ പദ്ധതികൾ ലക്ഷ്യമിട്ട ഫലം നേടുന്നതിലും സമയത്ത് പൂർത്തിയാക്കുന്നതിലും ദയനീയമായി പരാജയപ്പെട്ടുവെന്നും ചെലവ് വർദ്ധിക്കുന്നതിനും ഫണ്ട് നഷ്ടപ്പെടുന്നതിനും കാരണമായെന്നും 2016 ആഗസ്റ്റ് 11 ന് കൂടിയ നാലാമത് എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി യോഗത്തിൽ, എൽഎസ്ജിഡി പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി, കമ്മിറ്റിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തി. കെഡബ്ല്യുഎയ്ക്ക് സിവറേജ് പദ്ധതികൾ വികസിപ്പിക്കാനും, രൂപകല്പന ചെയ്യാനും നടപ്പാക്കാനുമായി ഒരു പ്രത്യേക ടീം ഇല്ലെന്ന് പ്രിൻസിപ്പൽ സെക്രട്ടറി, എൽഎസ്ജിഡിയുടെ ചോദ്യത്തിന് ടെക്നിക്കൽ മെമ്പർ, കെഡബ്ല്യുഎ മറുപടി നൽകി. എന്നാൽ, പത്താമത്തെയും പതിനാലാമത്തെയും

എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി തിരുവനന്തപുരം[9], കൊല്ലം[10], കൊച്ചി[11] മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷനുകളിലെ സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ് പരിപാലന പദ്ധതികളുടെ നടപ്പാക്കൽ കെഡബ്ല്യുഎയെ തന്നെ ഏൽപ്പിച്ചു. മതിയായ വൈദഗ്ധ്യം ഇല്ലാത്തതിനാൽ ഖണ്ഡിക 4.5ൽ വിശദീകരിക്കുന്നതുപോലെ ആവശ്യാനുസരണവും സമയബന്ധിതമായും ഈ യുഎൽബികളിലെ സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ് പദ്ധതികളുടെ നടപ്പാക്കൽ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിൽ കെഡബ്ല്യുഎ പരാജയപ്പെട്ടു. കെഡബ്ല്യുഎ ഏറ്റെടുത്ത 132 സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ് പരിപാലന പദ്ധതികളിൽ, ഒരു പദ്ധതി റദ്ദാക്കുകയും ബാക്കിയുള്ള 131 പദ്ധതികളിൽ, 100[12] പദ്ധതികൾ മാത്രമേ പൂർത്തിയാക്കാനും പദ്ധതി തുകയുടെ 73 ശതമാനം മാത്രം ചെലവാക്കാനുമേ കെഡബ്ല്യുഎയ്ക്ക് കഴിഞ്ഞുള്ളൂ (2024 മാർച്ച്). പൂർത്തിയാക്കിയ 100 പദ്ധതികളിൽ 16 എണ്ണം മാത്രമാണ് പുതിയ സിവറേജ് നെറ്റ്‌വർക്ക് സ്ഥാപിക്കൽ/എസ്ടിപിയുടെ നിർമ്മാണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതെന്നും ബാക്കി 84 പദ്ധതികളും നിലവിലുള്ള മലിനജലശൃംഖലയുടെ പുനരുദ്ധാരണവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടവ ആയിരുന്നുവെന്നും ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. പുതുതായി സ്ഥാപിച്ച ശൃംഖലയുമായി എസ്ടിപിയെ ബന്ധിപ്പിക്കാൻ കെഡബ്ല്യുഎയ്ക്ക് ഇതുവരെ കഴിയാത്തതിനാൽ വിഭാവനം ചെയ്തത് പോലെ മലിനജലശൃംഖലയുടെ വിപുലീകരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല (2024 ജൂലായ്). കൂടാതെ, പ്ലാന്റിലേയ്ക്കുള്ള സീവേജിന്റെ മിനിമം ലഭ്യത ഉറപ്പാക്കാതെ കെഡബ്ല്യുഎ തിരുവനന്തപുരം മെഡിക്കൽ കോളേജ് കാമ്പസിൽ അഞ്ച് എംഎൽഡി എസ്ടിപി നിർമ്മിച്ചത്, ഖണ്ഡിക 4.5.1.1ൽ വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നത് പോലെ പ്ലാന്റ് ശരിയായി പ്രവർത്തിക്കാത്തതിന് കാരണമായി. കെഡബ്ല്യുഎയുടെ പദ്ധതികളിൽ, താഴെപ്പറയുന്ന പോരായ്മകൾ കൂടി ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

- കൊല്ലത്തെ കുരീപ്പുഴയിൽ നിർമ്മിച്ച സീവേജ് സംസ്കരണ പ്ലാന്റ് ഉപയോഗിക്കുന്നതിനായി സിവറേജ് ശൃംഖല സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് കെഡബ്ല്യുഎ ആസൂത്രണം ചെയ്യാത്തതുകാരണം ഖണ്ഡിക 4.5.2ൽ വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നത് പോലെ പ്ലാന്റ് കമ്മീഷൻ ചെയ്യാൻ കഴിഞ്ഞില്ല (2024 ഒക്ടോബർ).
- കേരള സുസ്ഥിര നഗര വികസന പദ്ധതിയുടെ (കെഎസ്‌യുഡിപി) കീഴിൽ കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനിൽ സിവറേജ് ശൃംഖലയും പമ്പിംഗ് മെയിനും സ്ഥാപിക്കാനായി ₹28.69 കോടിയുടെ 120 കി.മീ പൈപ്പുകൾ കെഡബ്ല്യുഎ വാങ്ങി (2015 ഫെബ്രുവരി). ഈ പ്രവൃത്തി പ്രീ ക്ലോസ് ചെയ്തതിനാൽ (2016 മേയ്), 90 കി.മീ പൈപ്പുകൾ, കെഡബ്ല്യുഎയുടെ കൈവശം ഉപയോഗിക്കാതെ അവശേഷിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ യുഎൽബികളിൽ സിവറേജ്/ജലവിതരണ[13] ശൃംഖലയുടെ പദ്ധതികൾ തയ്യാറാക്കിയപ്പോൾ ഈ പൈപ്പുകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് കെഡബ്ല്യുഎ ആസൂത്രണം ചെയ്തില്ല.

സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ് മേഖലയിൽ പദ്ധതികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പാക്കുന്നതിൽ മതിയായ വൈദഗ്ധ്യം ഇല്ലാത്ത കെഡബ്ല്യുഎയെ പദ്ധതികൾ ഏൽപ്പിച്ചത്, പദ്ധതികൾ പൂർത്തിയാകാതിരിക്കൽ, നിർമ്മിച്ച ആസ്തികൾ ഉപയോഗിക്കാതിരിക്കൽ, കഴിഞ്ഞ എട്ടു വർഷമായി 90 കി.മീ പൈപ്പുകൾ ഉപയോഗിക്കാതിരിക്കൽ എന്നിവയ്ക്ക് കാരണമായെന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

---

9 സിവറേജ് മേഖലയിലെ 135 പദ്ധതികളിൽ, സീവേജ്/സെപ്റ്റേജ് ഗതാഗത വാഹനങ്ങളും ഉപകരണങ്ങളും വാങ്ങുന്ന ആറ് പദ്ധതികൾ യുഎൽബി ഏറ്റെടുത്തു.

10 കൊല്ലത്തെ അഞ്ച് സീവറേജ് മേഖലയിലെ പദ്ധതികളിൽ രണ്ടെണ്ണം (എസ്ടിപി, കുരീപ്പുഴയും അനുബന്ധഘടകങ്ങളും)

11 കൊച്ചിയിലെ നാല് സിവറേജ് പദ്ധതികളിൽ ഒരു പദ്ധതി (എസ്ടിപി, എളംകുളം)

12 തിരുവനന്തപുരത്ത് 99 പദ്ധതികളും (മലിനജല ശൃംഖല സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള 97 പദ്ധതികളും എസ്ടിപി നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള രണ്ട് പദ്ധതികളും) കൊച്ചിയിൽ ഒരു പദ്ധതിയും

13 90 കിലോമീറ്റർ പൈപ്പുകളിൽ, 13 കിലോമീറ്റർ എച്ച്ഡിപിഇ/ഡിഐ പൈപ്പുകൾ ജലവിതരണ പദ്ധതികൾക്കും ഉപയോഗിക്കാം.

വാങ്ങിയ പൈപ്പുകൾ ഗുണനിലവാര പരിശോധന നടത്തിയതിനു ശേഷം ഭാവി പദ്ധതികളിൽ ഫലപ്രദമായി ഉൾപ്പെടുത്തുമെന്ന് കെഎസ്‌യുഡിപിയുടെ കീഴിൽ ഉപയോഗിക്കാതിരിക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച് സർക്കാർ മറുപടി നൽകി (2024 ഒക്ടോബർ). സിവറേജ് മേഖലയിലെ പദ്ധതികൾ ഫലപ്രദമായി ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പാക്കുന്നതിലെ കെഡബ്ല്യൂഎയുടെ വീഴ്ചയെയും സിവറേജ് മേഖലയിലെ പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിന് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളിൽ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നപ്പോലെ പ്രാപ്തിയുള്ള ഏജൻസിയെ ഏൽപ്പിക്കേണ്ടിയിരുന്നതിന്റെ ആവശ്യകതയേയും മറുപടി അടിവരയിടുന്നു.

2.1.3.3 എംപാനൽ ചെയ്ത ഏജൻസികൾ തയ്യാറാക്കിയ ഡിപിആറുകളിലെ പോരായ്മകൾ

പദ്ധതിവികസനത്തിൽ പി.ഡി.എം.സി ഇല്ലാതിരുന്നതിനാൽ, സിവറേജ് മേഖലയിലെ പദ്ധതികളുടെ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് കേരളസർക്കാർ എംപാനൽ ചെയ്ത ഏജൻസികളുടെ സേവനം ഉപയോഗിക്കുന്നതിന് യുഎൽബികൾക്ക് എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി നിർദ്ദേശം നൽകിയിരുന്നു (2017 ജൂലായ്). മഴവെള്ള ഓട, നഗരഗതാഗതം, ഹരിത ഇടങ്ങളും പാർക്കുകളും എന്നീ മേഖലകളിൽ, കേരളസർക്കാർ എംപാനൽ ചെയ്ത ഏജൻസികളെയോ മത്സരാധിഷ്ഠിത ലേല പ്രക്രിയയിലൂടെയോ ഏജൻസികളെ തെരഞ്ഞെടുക്കാൻ യുഎൽബികൾക്ക് എസ്.എച്ച്.പി.എസ്.സി നിർദ്ദേശം നൽകി. വിവിധ മേഖലകളിലെ പദ്ധതികളുടെ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കാൻ 53 ഏജൻസികളെ കേരളസർക്കാർ എംപാനൽ ചെയ്തിരുന്നു (2014 ഒക്ടോബർ, 2017 ഫെബ്രുവരി). ടെൻഡർ വിളിച്ച് മിഷൻ നഗരങ്ങൾ ഒൻപത് ഏജൻസികളെ[14] തെരഞ്ഞെടുത്തതിൽ എട്ടെണ്ണം[15] കേരളസർക്കാർ എംപാനൽ ചെയ്ത ഏജൻസികൾ ആയിരുന്നു. തുടർന്നുള്ള ഖണ്ഡികകളിൽ വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ ഈ ഏജൻസികൾ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കിയതിൽ നിരവധി പോരായ്മകൾ ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

(എ) തടസ്സ രഹിത ഭൂമിയുടെ ലഭ്യത ഉറപ്പുവരുത്താതെ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കിയത്

ഭൂമി ലഭ്യമല്ലാതിരിക്കുക/താമസിച്ചു ലഭ്യമാക്കുക, മറ്റ് വകുപ്പുകളിൽ നിന്നുമുള്ള അനുമതി ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള കാലതാമസം എന്നിവയാണ് നേരത്തെയുള്ള മിഷനുകളിൽ പദ്ധതി നടപ്പാക്കൽ വൈകിയതിനുള്ള പ്രധാന ഘടകങ്ങളായി എം.ഒ.യു.ഡി കണ്ടെത്തിയത്. അതിനാൽ, ഭൂമി ലഭ്യമല്ലാത്ത ഒരു പദ്ധതിയും അമൃതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തരുതെന്നും എല്ലാ വകുപ്പുകളിൽ നിന്നുമുള്ള എല്ലാ അനുമതികളും ലഭിച്ചിട്ടില്ലായെങ്കിൽ വർക്ക് ഓർഡർ നൽകരുതെന്നുമുള്ളത് അമൃത് മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങളിലെ ഒരു നിബന്ധന ആയിരുന്നു.

എന്നാൽ, എസ്.എ.എ.പിയിൽ പദ്ധതികൾ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിന് മുൻപ് തടസ്സരഹിതഭൂമിയുടെ ലഭ്യത യുഎൽബികൾ ഉറപ്പുവരുത്തിയിരുന്നില്ലെന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. ഭൂമിയുടെ ലഭ്യത, ഏറ്റെടുക്കലിന്റെ രീതി, വകുപ്പുകൾ/മറ്റ് ഏജൻസികളിൽ നിന്നുള്ള അനുമതികളുടെ ആവശ്യകത മുതലായവ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കാൻ ചുമതലപ്പെടുത്തിയ ഏജൻസികൾ സ്ഥലസന്ദർശനം നടത്തുകയും ഡിപിആറുകളിൽ അവ ഉൾപ്പെടുത്തുകയും വേണം. ഡിപിആറിൽ തെറ്റായ സ്ഥലം കണ്ടെത്തിയത്, പദ്ധതി നടപ്പാക്കുന്നതിന് സ്വകാര്യ ഭൂമി കണ്ടെത്തിയത്, ചെയ്യേണ്ട പ്രവൃത്തിയുടെ തെറ്റായ നിർണ്ണയം, ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പ്/സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നിന്നുള്ള നിയമാനുസൃത അനുമതി ലഭ്യമാക്കാതിരിക്കുക, പൊതുജനങ്ങളുടെ എതിർപ്പ് തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങൾ ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. തടസ്സരഹിത

[14] റാം ബയോളജിക്കൽസ്, കിറ്റ്കോ, ജിറ്റ്പാക്, ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഫോർ സൊസൈറ്റൽ അഡ്വാൻസ്മെന്റ്, കെഎംആർഎൽ, സുരേഷ് ബാബു ആന്റ് പാർട്ണേഴ്സ്, മുംബൈ, മുരളി അസോസിയേറ്റ്സ്, സ്ട്രക്ച്വേഴ്സ് ഇന്ത്യ ലിമിറ്റഡ്, സലിം ഗ്രൂപ്പ് ഓഫ് എഞ്ചിനീയേഴ്സ്

[15] റാം ബയോളജിക്കൽസ്, കിറ്റ്കോ, ജിറ്റ്പാക്, ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഫോർ സൊസൈറ്റൽ അഡ്വാൻസ്മെന്റ്, കെഎംആർഎൽ, സുരേഷ് ബാബു ആന്റ് പാർട്ണേഴ്സ്, മുംബൈ, സ്ട്രക്ച്വേഴ്സ് ഇന്ത്യ ലിമിറ്റഡ്, സലിം ഗ്രൂപ്പ് ഓഫ് എഞ്ചിനീയേഴ്സ്

ഭൂമി ഉറപ്പുവരുത്താതെയും, നിയമാനുസൃത അനുമതികൾ ലഭ്യമാക്കാതെയും ₹272.50 കോടിയുടെ 37 പദ്ധതികൾക്ക് വർക്ക് ഓർഡറുകൾ നൽകുന്നതിന് ഇത് ഇടയാക്കി. **അനുബന്ധം 2.2ൽ** വിശദീകരിക്കുന്നത് പോലെ 37 പദ്ധതികളിൽ, ₹233.55 കോടിയുടെ 27 പദ്ധതികൾ ഉപേക്ഷിക്കുകയും 10 പദ്ധതികൾ പൂർത്തിയാക്കാൻ കഴിയാതെ വരുകയും ചെയ്തു (2024 മാർച്ച്).

(ബി) ഡിപിആർ തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ രണ്ട് എംപാനൽ ചെയ്ത ഏജൻസികളുടെ മോശംപ്രകടനം

സിവറേജ്, മഴവെള്ള ഓട, നഗര ഗതാഗതം എന്നീ ഘടകങ്ങളുടെ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് മെസ്സേർസ് റാം ബയോളജിക്കലിനെയും മെസ്സേർസ് കേരള ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ആന്റ് ടെക്നിക്കൽ കൺസൾട്ടൻസി ഓർഗനൈസേഷൻ ലിമിറ്റഡിനെയും (കിറ്റ്കോ) മിഷൻ നഗരങ്ങൾ എംപാനൽ ചെയ്തിരുന്നു. ഈ ഏജൻസികൾ തയ്യാറാക്കിയ ഡിപിആറുകളിലെ അയാഥാർത്ഥ്യ എസ്റ്റിമേറ്റുകൾ, തെറ്റായ സ്ഥലം കണ്ടെത്തൽ മുതലായ ന്യൂനതകൾ കാരണം പദ്ധതി റദ്ദാക്കേണ്ടി വരികയോ/നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള കാലതാമസം ഉണ്ടാവുകയോ ചെയ്തെന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചത് താഴെ വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

(i) മെസ്സേർസ് റാം ബയോളജിക്കൽസ്

സിവറേജ്/സെപ്റ്റേജ് ഘടകത്തിനു കീഴിലുള്ള പദ്ധതികളുടെ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കാൻ ഏഴ്[16] യുഎൽബികൾ മെസ്സേർസ് റാം ബയോളജിക്കൽസിനെ തെരഞ്ഞെടുത്തു. ₹280.39 കോടിയുടെ 16 പദ്ധതികളുൾക്കുള്ള ഡിപിആറുകൾ ഏജൻസി തയ്യാറാക്കുകയും ഡിപിആർ ചാർജായി ₹2.67 കോടി ഏജൻസിക്ക് നൽകുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ, **അനുബന്ധം 2.3ൽ** വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നത് പോലെ, പൊതുജനങ്ങളുമായുള്ള കൂടിയാലോചനയുടെ അഭാവം, ശരിയായ സ്ഥലപഠനം കൂടാതെയുള്ള എസ്റ്റിമേറ്റ് തയ്യാറാക്കൽ, വിവിധ വകുപ്പുകൾ/ഏജൻസികൾ എന്നിവയിൽ നിന്നുള്ള സമ്മതം ലഭ്യമാകാതിരിക്കൽ, കണ്ടെത്തിയ ഭൂമിയുടെ അനുയോജ്യത ഉറപ്പുവരുത്താതിരിക്കൽ തുടങ്ങിയ കാരണങ്ങൾ കൊണ്ട് ₹222.64 കോടിയുടെ ആറ് പദ്ധതികൾ റദ്ദു ചെയ്യുകയും ₹11.56 കോടിയുടെ മൂന്ന് പദ്ധതികൾക്ക് കാലതാമസം ഉണ്ടാകുകയും ചെയ്തു.

ചുമതലപ്പെടുത്തിയ പദ്ധതികൾ വ്യവസ്ഥാപിതമായും ശാസ്ത്രീയമായും സമയബന്ധിതമായും പൂർത്തിയാക്കാൻ കഴിവില്ലെന്ന് കണ്ടെത്തിയ ഏജൻസികളെ കരിമ്പട്ടികയിൽ ഉൾപ്പെടുത്താനും എംപാനൽ പട്ടികയിൽ നിന്നും ഒഴിവാക്കാനും അവലോകനയോഗത്തിൽ ചീഫ് സെക്രട്ടറി മിഷൻ ഡയറക്ടറോട് നിർദ്ദേശിച്ചു (2022 ആഗസ്റ്റ്). കോഴിക്കോട് കോർപ്പറേഷനിലെ എസ്ടിപികളുടെ നിർമ്മാണത്തിൽ മെസ്സേർസ് റാം ബയോളജിക്കൽസ് ശരിയായ സ്ഥലപരിശോധന നടത്താതെ ഡിപിആർ തെറ്റായി തയ്യാറാക്കിയത് കാരണം പദ്ധതിയുടെ എസ്റ്റിമേറ്റ് ₹116.50 കോടിയിൽ നിന്നും ₹140 കോടിയായി പുതുക്കേണ്ടിവന്നു എന്ന കാരണത്താൽ ശുചിത്വമിഷൻ[17] ആ സ്ഥാപനത്തെ എംപാനൽ ചെയ്ത ഏജൻസികളുടെ പട്ടികയിൽ നിന്ന് നീക്കം ചെയ്തു (2022 ഓഗസ്റ്റ്). എന്നാൽ, കോഴിക്കോട് കോർപ്പറേഷന്റെ അഭ്യർത്ഥനയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, പിന്നീട് ഈ ഏജൻസിയെ അംഗീകൃത ഏജൻസിയായി വീണ്ടും എംപാനൽ ചെയ്തു (2022 ഡിസംബർ). ഡിപിആർ തയ്യാറാക്കുന്നതിൽ പിഴവ് വരുത്തിയ ഒരു ഏജൻസിയെ കുറഞ്ഞ സമയത്തിനുള്ളിൽ വീണ്ടും എംപാനൽ ചെയ്തത് നിതീകരിക്കത്തക്കതല്ല.

---

16 കൊല്ലം, ആലപ്പുഴ, തൃശ്ശൂർ, ഗുരുവായൂർ, പാലക്കാട്, കോഴിക്കോട്, കണ്ണൂർ

17 എൽഎസ്ജിഡിയുടെ കീഴിൽ മാലിന്യപരിപാലന മേഖലയിൽ സാങ്കേതിക പിന്തുണ നൽകുന്ന ഗ്രൂപ്പ് ആണ് ശുചിത്വമിഷൻ

(ii) മെസ്സേർസ് കേരള ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ആന്റ് ടെക്നിക്കൽ കൺസൾട്ടൻസി ഓർഗനൈസേഷൻ ലിമിറ്റഡ് (കിറ്റ്കോ)

നഗരഗതാഗതം, മഴവെള്ള ഓട, ഹരിത ഇടങ്ങളും പാർക്കുകളും എന്നീ ഘടകങ്ങളുടെ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കാൻ ഏഴ് യുഎൽബികൾ[18] കിറ്റ്കോയെ ഏൽപ്പിച്ചു. ₹282.53 കോടിയുടെ[19] 370 പദ്ധതികൾക്ക് കിറ്റ്കോ ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കുകയും, ഡിപിആർ ചാർജ്ജായി ₹2.79 കോടി കിറ്റ്കോയ്ക്ക് നൽകുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ, **അനുബന്ധം 2.4ൽ** വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്പോലെ, തടസ്സരഹിത ഭൂമി ഉറപ്പുവരുത്താതിരുന്നത്, രൂപകല്പനയും ഡ്രോയിംഗുകളും ഡിപിആറിൽ ഉൾപ്പെടുത്താതിരുന്നത്, വിവിധ വകുപ്പുകൾ/ഏജൻസികളിൽ നിന്നുള്ള സമ്മതം ലഭ്യമാകാതിരുന്നത് മുതലായ കാരണങ്ങൾ മൂലം ₹8.55 കോടിയുടെ 16 പദ്ധതികൾ റദ്ദാക്കുകയും ₹16.72 കോടിയുടെ ആറ് പദ്ധതികൾക്ക് കാലതാമസം ഉണ്ടാകുകയും ചെയ്തു. നടപ്പാക്കിയ പദ്ധതികളിൽ കിറ്റ്കോ തയ്യാറാക്കിയ എസ്റ്റിമേറ്റുകൾ, ഫീൽഡ്തല ആവശ്യങ്ങൾ പരിഗണിച്ചപ്പോൾ യുഎൽബികളുടെ എഞ്ചിനീയറിംഗ് വിഭാഗത്തിന് പരിഷ്കരിക്കേണ്ടിവന്നുവെന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചത് താഴെ വിശദീകരിക്കുന്നു.

- മഴവെള്ള ഓട, നഗരഗതാഗതം, ഹരിത ഇടങ്ങളും പാർക്കുകളും എന്നീ മേഖലകളിൽ ₹53.48 കോടിയുടെ 40 പദ്ധതികൾക്ക് ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് കൊല്ലം കോർപ്പറേഷൻ കിറ്റ്കോയെ ഏൽപ്പിച്ചു. ഏജൻസി തയ്യാറാക്കിയ ഒരു പ്രവൃത്തി ഒഴികെയുള്ള മറ്റ് എല്ലാ ഡിപിആറുകളും വിപുലമായി പരിഷ്കരിക്കേണ്ടി വന്നതു കൊണ്ടും ഉപയോഗപ്രദമല്ലെന്ന് കണ്ടതുകൊണ്ടും, ഒരു പ്രവൃത്തിയുടെ ചാർജ്ജ് കുറച്ചിട്ട് കൺസൾട്ടൻസി ചാർജ്ജായി കൊടുത്ത ₹34.50 ലക്ഷം തിരിച്ചടക്കാൻ യുഎൽബി കിറ്റ്കോയ്ക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകി (2020 ഫെബ്രുവരി). എന്നാൽ, നാലുവർഷം കഴിഞ്ഞിട്ടും കിറ്റ്കോ ഈ നിർദ്ദേശത്തോട് പ്രതികരിച്ചിട്ടില്ല (2024 മാർച്ച്).
- പാലക്കാട് മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിൽ, നഗര ഗതാഗത മേഖലയിൽ നാല് പദ്ധതികൾക്കായി (₹12.25 കോടി ചെലവുള്ള) ഏജൻസി തയ്യാറാക്കിയ ഡിപിആറുകൾക്ക് ഗുരുതരമായ പോരായ്മകൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിനാൽ സാങ്കേതികാനുമതിക്ക് സമർപ്പിക്കാൻ അനുയോജ്യമല്ലെന്ന് കണ്ടെത്തി. സാങ്കേതിക അനുമതി കിട്ടുന്നതിനായി മുനിസിപ്പാലിറ്റി പുതുതായി എസ്റ്റിമേറ്റുകൾ തയ്യാറാക്കി. ഡിപിആറുകൾ തയ്യാറാക്കിയതിലെ പോരായ്മകളും ശരിയായ വീക്ഷണവും ഇല്ലാത്തത് ചെലവ് വർദ്ധിക്കാൻ കാരണമായതിനാൽ, "സ്റ്റേഡിയം ബസ്സ്റ്റാൻഡിന് സമീപം ബസ് ടെർമിനൽ യാർഡിന്റെ നിർമ്മാണം" എന്ന പ്രവൃത്തിയുടെ പരിഷ്കരിച്ച എസ്റ്റിമേറ്റിന് അനുമതി നൽകിയപ്പോൾ ₹1.85 കോടി കിറ്റ്കോയിൽ നിന്നും തിരിച്ചുപിടിക്കാൻ പാലക്കാട് മുനിസിപ്പാലിറ്റിക്ക് സർക്കാർ നിർദ്ദേശം നൽകി (2020 ജനുവരി). മുനിസിപ്പാലിറ്റി തുക തിരിച്ചടയ്ക്കാൻ കിറ്റ്കോയ്ക്ക് നിർദ്ദേശം നൽകിയെങ്കിലും (2020 ആഗസ്റ്റ്), കിറ്റ്കോ ഇതുവരെ പ്രതികരിച്ചിട്ടില്ല (2024 മാർച്ച്).
- തിരുവനന്തപുരം മുനിസിപ്പൽ കോർപ്പറേഷനിലെ എംഎൽസിപി പദ്ധതിയിൽ, ഡിപിആറിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയ എസ്റ്റിമേറ്റുകൾക്ക് സ്ഥലത്തെ അവസ്ഥയുമായി വലിയ അന്തരം ഉണ്ടായിരുന്നു. പാർക്കിംഗ് ബേയുടെ ഉയരത്തിലെ മാറ്റം, അടിത്തറയുടെ താഴ്ച രണ്ട് മീറ്ററിൽ നിന്ന് 3.5 മീറ്റർ ആയി കൂട്ടിയത്, മണ്ണ് പരിശോധനയ്ക്ക് ശേഷം പൈലുകളുടെ എണ്ണം 12ൽ നിന്നും 24 ആയി കൂട്ടിയത് എന്നിവ കാരണം എസ്റ്റിമേറ്റ് ₹5.64 കോടിയിൽ നിന്ന് ₹6.13 കോടിയായി പരിഷ്കരിച്ചുവെന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

ഈ ഏജൻസികളുടെ കഴിവില്ലായ്മയുടെ നിരവധി ഉദാഹരണങ്ങൾ യുഎൽബികളുടെ ശ്രദ്ധയിൽ വന്നുവെങ്കിലും, യുഎൽബികൾക്ക് സംഭവിച്ച നഷ്ടം തിരിച്ചുപിടിക്കാനോ ഈ

---

[18] തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, കൊച്ചി, തൃശ്ശൂർ, കണ്ണൂർ, ആലപ്പുഴ, പാലക്കാട്

[19] ആലപ്പുഴ മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിലെ 166 പദ്ധതികളുടെ പദ്ധതി തുകയുടെ വിവരം നൽകിയില്ല

ഏജൻസികളെ പട്ടികയിൽ നിന്നും പുറത്താക്കാനോ വേണ്ട ഫലപ്രദമായ നടപടി ഒന്നും എടുത്തില്ലെന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

എംപാനൽഡ് ഏജൻസികൾ തയ്യാറാക്കിയ ഡിപിആറുകളിലെ പോരായ്മകൾ യുഎൽബിയിലെ എഞ്ചിനീയറിംഗ് വിഭാഗം പരിഹരിച്ചുവെന്ന് സർക്കാർ മറുപടി നൽകി (2025 ഏപ്രിൽ). മറുപടി ഓഡിറ്റ് കണ്ടെത്തലിനെ സാധൂകരിക്കുന്നതാണ്.

ശിപാർശ 1: പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ശരിയായ തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കാൻ കഴിയുന്ന വിധം ആസൂത്രണ ഘട്ടത്തിൽ ആവശ്യമായ പൊതുജനസമ്പർക്ക യോഗങ്ങൾ കൂടുന്നുണ്ടെന്നും അവ യുഎൽബികൾ രേഖപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടെന്നും സർക്കാർ ഉറപ്പാക്കണം.

ശിപാർശ 2: വിശദമായ പ്രോജക്ട് റിപ്പോർട്ടുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയുള്ള ഏജൻസികളെ എംപാനൽ ചെയ്യുന്നത് ഏജൻസികൾ മുൻപ് ചെയ്തിട്ടുള്ള പദ്ധതികളുടെ സമഗ്രമായ വിലയിരുത്തലിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് എന്ന് സർക്കാർ ഉറപ്പാക്കണം.